- 10 сынып «Сап түрлері»

Сабақтың тақырыбы: Сап түрлері және олардың элементтері, алдын-ала және орындауға берілетін пәрмендер, сарбаздың сапқа тұруға дейінгі және саптағы міндеттері, бір орында тұрып сәлем берген әскеримен сәлемдесу.

Сабақтың мақсаты: Оқушыларға сап элементтерін, алдын ала және орындалатын пәрмендерді, сарбаздардың сапқа тұрар алдындағы және саптағы міндеттерін және әскери сәлемдесуге орнында тұрып жауап беруді үйрету.

- **Дамыту:** Сапқа тұру алдындағы және саптағы әскери қызметшінің міндеттерін және саптық элементтері туралы ұғындыру
- **Тәрбиелік:** Оқушыларды елін, жерін сүюге, жинақтылыққа,ептілікке,батылдыққа тәрбиелеу.

Өтілген тақырыпты сұрау кезеңі – 10 минут.
1-ші бөлімше сап элементтерінен тестілеу сұрақтар
2-ші 3- ші бөлімше саптық элементтерінен сұрақтар қою бір біріне.

Негізгі бөлім

- Саптық дайындық тарауынан видео көрініс -17 мин
- Бөлімше бойынша іс жүзінде көрсетіп дайындалу- 10 мин

Сап және оның элементтері

Сап – әскери қызметшілердің, бөлімшелердің және бөлімдердің Жарғымен белгіленген өзара іс-қимыл жасаулары үшін жаяу тәртіптегі орналасуы.

Жазылма сап – бөлімшелер маңдайшеп бойынша бір сызықтың бойында бір қатарлы немесе екі қатарлы сапта жарғымен немесе командир белгілеген арақашықтықта орналасқан сап.

Жорық сабы– бөлімше лекке немесе бөлімшелер лектерде бір-бірінің артында белгіленген арақашықтықта орналасқан сап.

Қатар– қатарда белгіленген бір сызық бойында әскери қызметшілердің біреуі екіншісінің қасында орналасқан сап.

Маңдайшеп – саптың әскери қызметшілер тіке қарап тұрған жағы.

Саптың тыл жағы – маңдайшеп жағына қарама-қарсы жақ.

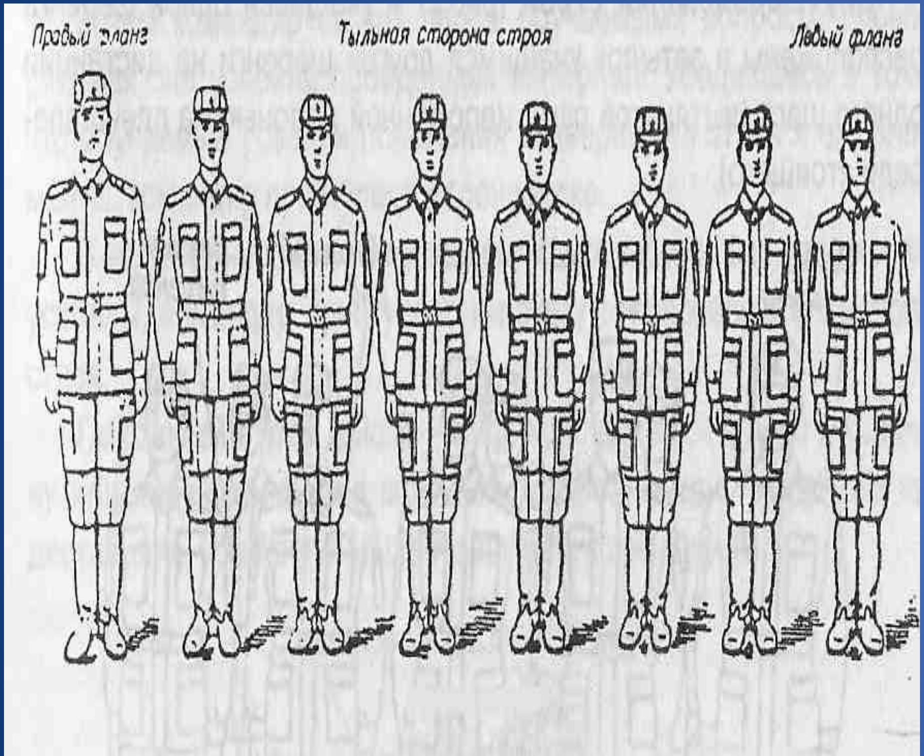

Аралық– маңдайшеп бойынша әскери қызметшілердің, бөлімшелердің, бөлімдердің арсындағы аралық.

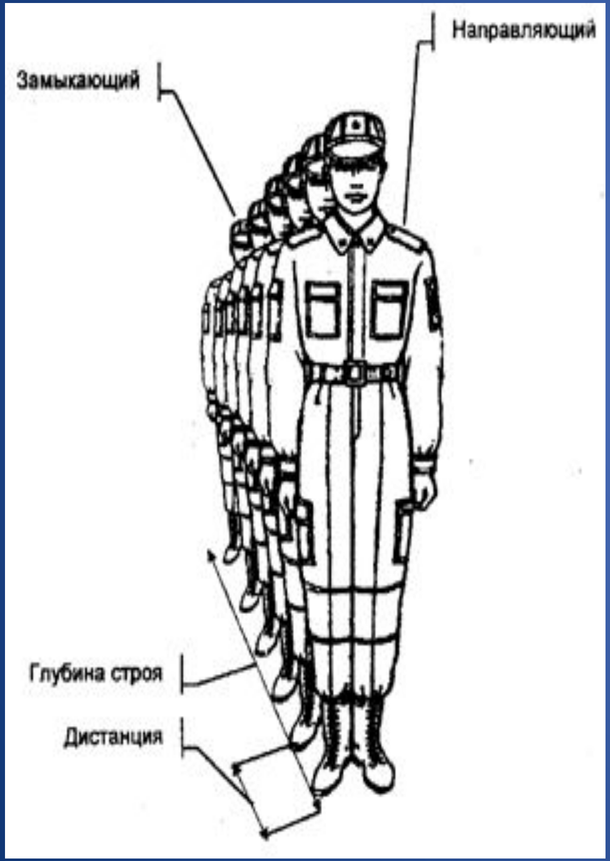

Арақашықтық – түкпір жаққа қарай әскери қызметшілердің бөлімшелердің, бөлімдердің арасындағы аралық.

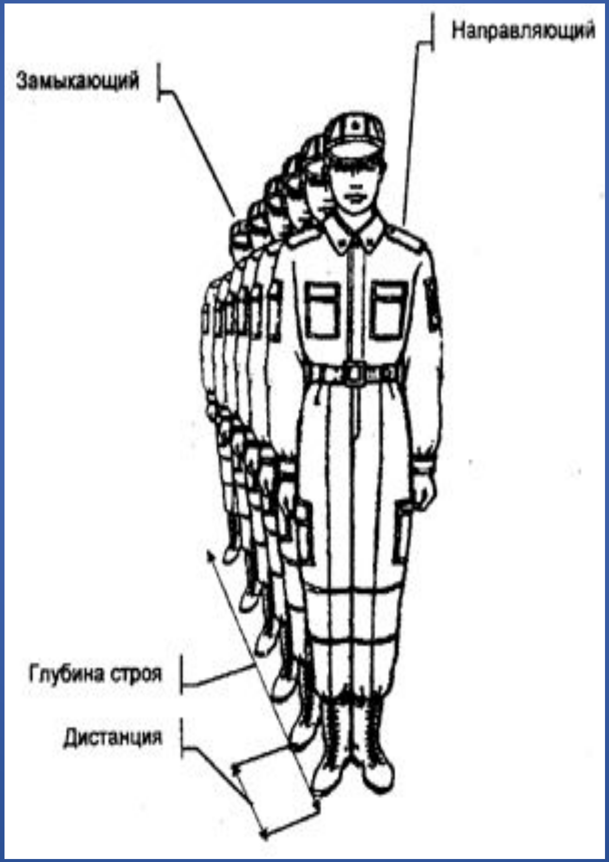

Сап ені – қапталдар арасындағы қашықтық.
Саптың ұзындығы– саптың бірінші қатарынан саптың соңғы қатарына дейінгі аралық.

Екі қатарлы сап – бір қатардағы әскери қызметшілер басқа қатардағы әскери қызметшілердің ту сыртына қарай бір қадам арақашықтықта орналасқан сап. Қатарлар бірінші және екінші деп аталады. Сап бұрылыс жасағанда қатарлар өзгермейді.

Лек – әскери қызметшілер бір-бірінің ту сыртында жарғымен немесе командир белгілеген арақашықтықта орналасқан сап.

Бағыттаушы– көрсетілген бағыттағы бірінші жүріп келе жатқан әскери қызметші. **Тұйықтаушы –** лектегі соңғы келе жатқан әскери қызметші.

Алдын ала берілетін және орындалатын пәрмендер.

- **Алдын ала берілетін** пәрмендер – саптағылар командирдің олардан қандай әрекеттерді талап етіп тұрғанын түсінуі үшін нық, қатты, және созылмалы дауыспен беріледі.
- **Орындалатын пәрмен** бойынша оны шұғыл және нақты орындау қажет. .
- **Пәрмендер берілгенде**, саптағы әскери қызметшілер саптық тұрысты қабылдайды, ал саптан тыс болса, бастық жаққа бұрылады да, саптық тұрысты қабылдайды.

Сапқа тұру алдындағы және саптағы әскери қызметшінің міндеттері.

- Өзінің қаруының, жеке қорғаныс құралдарының, бекініс құрал-саймандарының, нысанды киімдерінің және жабдығының жарамдылығын тексеруге;
- Нысанды киімдерін ұқыпты реттеуге, жабдықтарды дұрыс киюге және жөндеуге, анықталған кемшіліктерді жою үшін жолдасына көмектесуге;
- Саптағы өз орнын білуге, оған жылдам және әбігерсіз тұруға, қозғалыс кезінде түзелімді, белгіленген аралық пен арақашықтықты сақтауға, қауіпсіздік талаптарын орындауға, саптан рұқсатсыз шықпауға;

- Сапта рұқсатсыз сөйлеспеуге, темекі тартпауға, командирдің бұйрықтары мен пәрмен-дерін ықыласпен назар аударуға, жылдам және нақты, басқаларға бөгет жасамастан орындауға;
- бұйрықтарды, пәрмендерді бұрмаламай, қатты және нақты өткізуге міндетті.

Сәлемдесуге орнында тұрып жауап беру.

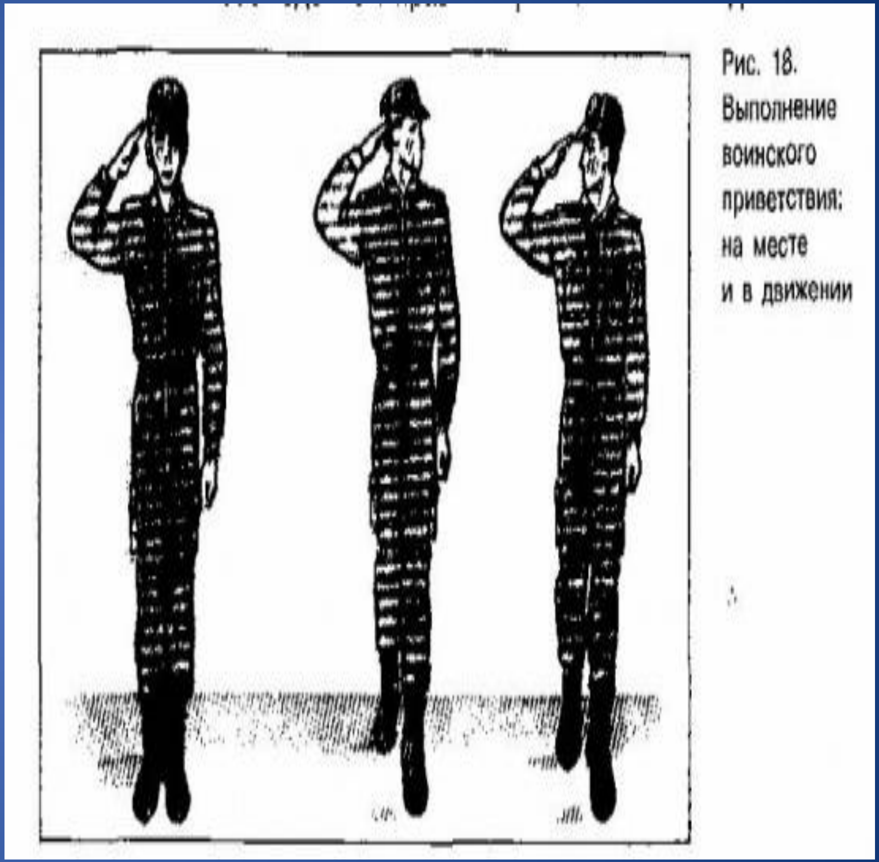

Үй тапсырмасы:

- §1.
- Сап элеметтерін жаттау.
- Сапты басқару қалай орындалады?
- Сарбаздың сапқа тұрар алдындағы және саптағы міндеттері жаттау?
- Сәлемдесуге орнында тұрып қалай жауап береді?